

Datu valsts inspekcija

Datu valsts inspekcijas veiktās pārbaudes 2021. un 2022. gadā

Datu valsts inspekcijas
Uzraudzības nodaļas juriskonsultes
Inga Sazonova un Ketija Žubure

Programma

- **10.00 – 10.35**

Statistika

Inspekcijas piemērotie korektīvie līdzekļi un lēmumi (APL)

- **10.35 – 10.45**

Kafijas pauze

- **10.45 – 11.20**

Administratīvā naudas soda apmēra noteikšanas mehānisms

Inspekcijas piemērotie korektīvie līdzekļi un lēmumi (APK)

- **11.20 – 11.30**

Q & A

Datu valsts inspekcija

Statistika I

2021. gadā veiktās pārbaudes:

- datu subjektu sūdzības – 937:
 - sociālo tīklu vietnes – 249
 - publisko tiesību subjektu veikta personas datu apstrāde – 138
 - videonovērošana – 136
 - datu subjekta tiesību īstenošana – 51
 - ārpustiesas parādu piedzinēji – 50
 - mediji – 40
 - bērnu personas datu apstrāde – 38
 - u.c.
- paziņojumi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem – 88
- trešo personu sniegtas ziņas vai pēc iestādes iniciatīvas – 19

Piemēroti korektīvie līdzekļi – 239

Pieņemtie lēmumi administratīvā pārkāpuma procesā:

- par Datu regulas pārkāpumiem – 5
- par informācijas nesniegšanu Inspekcijai - 1

Statistika II

Datu valsts inspekcija

2022.gada pirmajā pusgadā veiktās pārbaudes:

- datu subjektu sūdzības – 340:
 - sociālo tīklu vietnes – 93
 - videonovērošana – 52
 - datu subjekta tiesību īstenošana – 48
 - publisko tiesību subjektu veikta personas datu apstrāde – 43
 - u.c.
 - paziņojumi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem – 41
 - trešo personu sniegtas ziņas vai pēc iestādes iniciatīvas – 81
- Piemēroti korektīvie līdzekļi – 143**
- Pieņemtie lēmumi administratīvā pārkāpuma procesā:**
- par Datu regulas pārkāpumiem – 4
 - par informācijas nesniegšanu Inspekcijai - 5

Videonovērošana darba vietā

- Pārzinis, personu drošībai un īpašuma aizsardzībai, uzņēmuma teritorijā uzstādīja 25 videonovērošanas kameras
- Izpildot citas uzraugošās iestādes izdoto rīkojumu, iegūtie ieraksti vienu reizi bija izmantoti, lai pārbaudītu darbinieku darba noslodzi, kā rezultātā, pamatojoties uz iegūto informāciju, darba līgumos bija veikti grozījumi
- Inspekcija konstatēja, ka apstrādātie personas dati bija izmantoti ne tādiem mērķiem, kādi bija noteikti pārziņa iekšējos dokumentos
- Ja pārzinis veic videonovērošanu vienam konkrētam mērķim, tad iegūtie dati ir jāizmanto tikai konkrētā nolūkā. Savukārt, ja pārzinis iegūtos personas datus vēlas izmantot cita mērķa sasniegšanai, ir nepieciešams jauns personas datu apstrādes juridiskais pamats
- Konkrētajā gadījumā pārzinis mērķi – izvērtēt darbinieku noslodzi – varēja sasniegt ar citiem līdzekļiem, piemēram, izvērtējot darbinieku grafikus

Datu valsts inspekcija

Datu valsts inspekcija

Personas datu apstrāde mobilajā aplikācijā

- Pārzinis, izstrādājot aplikāciju, nodrošināja tās lietotājiem izmantot aplikācijas izmēģinājuma vidi, kurā lietotājiem, aizpildot attiecīgos laukus, aplikācijā no valsts reģistriem automātiski ielasījās citu personu dati: vārds, uzvārds, personas kods un dzīvesvietas valsts
- Šādu aplikācijas funkcionalitāti pārzinis pamatoja ar nepieciešamību nodrošināt datu precizitāti, jo neprecīzi dati var rezultēties ar zaudējumiem citām personām, kā arī ir ērts rīks tās lietotājiem
- Īsi pēc aplikācijas darbības uzsākšanas izmēģinājuma vidē citas personas kods un adrese bija aizstāti ar zvaigznītēm
- Vienlaikus aplikācijas produkcijas vidē darbs ir iespējams, autorizējoties ar latvija.lv, un diviem lietotājiem savstarpēji sasaistot ierīces (ievadot kodu)
- Inspekcija secināja, ka pārzinim bija jāizdala divas atsevišķas vides: produkcijas un izmēģinājuma vide. Izmēģinājuma vidē nevajadzēja nodrošināt automātisku datu ielasīšanu no valsts reģistriem, jo tādējādi personas dati bija nodoti trešajām personām bez tiesiska pamata.
- Vienlaikus, ievērojot lietotnes mērķi un pārziņa sniegtos skaidrojumus, Inspekcija atzina par pamatotu un Datu regulai atbilstošu datu apstrādi lietotnes produkcijas vidē

Datu subjekta tiesību īstenošana

- Datu subjekts vērsās pie pārziņa ar lūgumu sniegt informāciju par viņa personas datu apstrādi
- Pārzinis lūdza novērst trūkumu – iesniegt normatīvajos aktos noteiktā kārtībā apliecinātu atvasinājumu – un informēja, ka nevarēs izpildīt datu subjekta pieprasījumu viena mēneša laikā. Datu subjekts nekavējoties novērsa pārziņa norādīto trūkumu
- Pēc vairākiem mēnešiem datu subjekts atkārtoti vērsās pie pārziņa, atgādinot, ka joprojām nav saņēmis atbildi uz savu pieprasījumu
- Pārzinis mēneša laikā pēc datu subjekta atgādinājuma saņemšanas sniedza lūgto informāciju
- Konkrētajā lietā pārzinis uzskatīja, ka attiecības starp datu subjektu un pārzini ir regulējamas Administratīvā procesa likuma kārtībā, turklāt tiesu praksē ir nostiprinātas atziņas, ka atbildes sniegšanas termiņa pagarināšana un par to neinformēšana nerada administratīvā akta prettiesiskumu
- Inspekcija norādīja, ka uz pārzini (privāto tiesību juridiska persona) neattiecas Administratīvā procesa likums. Pārzinim ir jāievēro Datu regulā noteiktie pienākumi un termiņi

Datu valsts inspekcija

Piekrišana personas datu apstrādei

- Pārzinis piedāvāja iedzīvotājiem iegādāties tā tirgotās preces vai arī piedalīties tā organizētajā loterijā. Vienlaikus, aizpildot attiecīgo veidlapu, datu subjekts pēc noklusējuma piekrita arī mārketinga materiālu saņemšanai
- Lai atteiktos no mārketinga materiālu saņemšanas, datu subjektam bija jāieiet pārziņa mājas lapā, jāatrod attiecīgā veidlapa, tā jāaizpilda un jānosūta (pa pastu vai ar drošu elektronisko parakstu) pārzinim
- Inspekcija konstatēja, ka datu subjektam, iegādājoties preci vai piedaloties pārziņa organizētajā loterijā, jau sākotnēji netiek nodrošināta iespēja atteikties no viņa personas datu apstrādes mārketinga materiālu saņemšanai
- Vienlaikus Inspekcija konstatēja, ka pārzinis Datu regulā noteikto datu subjektam sniedzamo informāciju nesniedza pārredzamā, saprotamā un skaidri saprotamā veidā

Datu valsts inspekcija

Datu valsts inspekcija

Personas datu aizsardzības pārkāpums

- Pārzinis konstatēja, ka trešās personas, izmantojot launatūru, ir šifrējušas vairāk nekā 30 000 pārziņa klientu datus. Datiem var piekļūt tikai gadījumā, ja pārzinis veic laundaru pieprasītās summas apmaksu
- Pārzinis nekavējoties veica personas datu aizsardzības pārkāpuma izmeklēšanu, kā arī ieviesa saņemtās rekomendācijas
- Inspekcija, pārbaudot pārziņa līdz šim ieviestos tehniskos un organizatoriskos pasākumus, konstatēja, ka tie uz pārkāpuma notikuma brīdi neatbilda Datu regulas prasībām, jo veicamās drošības prasības, piemēram, paroļu uzbūve, vairākos avotos atšķirās
- Konkrētajā gadījumā Inspekcija aicināja pārzini turpmāk regulāri pārskatīt un aktualizēt ieviestās drošības prasības, ievērojot jaunākās tendences kibersdrošībā

Coffee break

Programma II

- **10.00 – 10.35**

Statistika

Inspekcijas piemērotie korektīvie līdzekļi un lēmumi (APL)

- **10.35 – 10.45**

Kafijas pauze

- **10.45 – 11.20**

Administratīvā naudas soda apmēra noteikšanas mehānisms

Inspekcijas piemērotie korektīvie līdzekļi un lēmumi (APK)

- **11.20 – 11.30**

Q & A

Administratīvā naudas soda apmēra noteikšanas mehānisms

Datu valsts inspekcija

- VDAR 58. panta 2. punktā noteiktas Inspekcijas korektīvās pilnvaras
- Inspekcijas izstrādāts rīks atbilstoši VDAR 83. panta 2. punktā minētajiem kritērijiem
- Nodrošina konsekventu pieeju administratīvo sodu piemērošanai
- Piemērojams Administratīvā pārkāpuma procesa (AAL) ietvaros:
 - Datu regulas pārkāpumu gadījumos (83. panta 4. - 6. punkts)
 - ASL 3. panta ceturtās daļas pārkāpums
- EDAK pamatnostādnes 04/2022 par administratīvo naudas sodu aprēķināšanu saskaņā ar VDAR (nodotas publiskā apspriešanā)

Sodu piemērošanas principi

- Par regulas noteikumu pārkāpšanu jāpiemēro **“līdzvērtīgas sankcijas”**
- Tāpat kā visiem uzraudzības iestāžu izvēlētajiem korektīvajiem pasākumiem, administratīvajiem naudas sodiem vajadzētu būt **“iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem”**.
- Kompetentā uzraudzības iestāde veic novērtējumu **“katrā konkrētā lietā”**.
- **Saskaņotai pieejai** administratīvo naudas sodu piemērošanā datu aizsardzības jomā ir nepieciešama uzraudzības iestāžu aktīva līdzdalība un informācijas apmaiņa.
- Praksē – noteiktu kritēriju izvērtēšana & aprēķinātā naudas soda individualizācija

Datu valsts inspekcija

Izvērtējamie kritēriji

veidu, kādā par pārkāpumu uzzināja uzraudzības iestāde

jebkādu citu pastiprinošu vai mīkstināšu apstākļi, kas piemērojams lietās apstākļiem

apstiprināto rīcības kodeksu ievērošanu saskaņā ar 40. pantu vai apstiprināto sertifikācijas mehānismu ievērošanu saskaņā ar 42. pantu

ja 58. panta 2. punktā minētie pasākumi iepriekš par šo pašu priekšmetu jau ir tikuši vērsti, kā minētie pasākumi ir tikuši pildīti

pārkāpuma būtību, smagumu un ilgumu, ietekmēto datu subjektu skaitu, nodarītā kaitējuma apmēru

tiši vai neuzmanības dēļ

pārziņa vai apstrādātāja rīcība, lai mazinātu kaitējumu, kas nodarīts datu subjektiem

pārziņa vai apstrādātāja atbildības līmeni, ņemot vērā tehniskos un organizatoriskos pasākumus, ko tie īsteno saskaņā ar 25. un 32. pantu

jebkādu attiecīgus pārziņa vai apstrādātāja iepriekšējus pārkāpumus

sadarbības pakāpi ar uzraudzības iestādi, lai atlidzinātu pārkāpumu un mazinātu tā iespējamās nelabvēlīgās sekas

to, kādu kategoriju personas datus ietekmējis pārkāpums

Kritēriju izvērtēšana pēc skalas

Datu valsts inspekcija

Pārkāpuma ilgums

Skarto datu subjektu skaits

Skarto personas datu kategoriju skaits

Jebkādi iepriekšēji pārziņa vai apstrādātāja VDAR pārkāpumi

Veids, kādā uzraudzības iestāde uzzināja par pārkāpumi

Pārziņa vai apstrādātāja rīcība, lai mazinātu kaitējumu datu subjektam/ pie atbildības saucamā persona labprātīgi atlīdzinājusi zaudējumu vai novērsusi nodarīto kaitējumu

Sadarbības pakāpe ar uzraudzības iestādi

Vai uzraudzības iestāde sakarā ar konkrēto pārkāpumu pret pārzini vai apstrādātāju ir vērsusi kādas korektīvās pilnvaras/ prettiesiskā rīcība turpināta, neraugoties uz prasību to izbeigt

Naudas soda individualizācija – efektīvs, samērīgs un atturoš sods

Datu valsts inspekcija

Nesadarbošanās ar Inspekciju – aicinājuma neizpilde

Būtība: Inspekcija saņēma datu subjekta sūdzību, kurā persona informēja, ka pārzinis nav sniedzis informāciju uz datu subjekta pieprasījumu par veikto viņa personas datu apstrādi.

- Inspekcija vairākkārt aicināja pārzini nodrošināt datu subjektam Datu regulā noteiktās tiesības un sniegt attiecīgo informāciju.
- Pārzinis informāciju datu subjektam nebija sniedzis, kā arī nebija izpildījis Inspekcijas rīkojumu – sniegt atbildi uz datu subjekta pieprasījumu.

Inspekcija uzsāka administratīvā pārkāpuma lietu un piemēroja administratīvo naudas sodu.

Korektīvais līdzeklis:

naudas sods – 491,18 €

Datu valsts inspekcija

Personas datu apstrāde, izmantojot sīkdatnes tīmekļa vietnē

Būtība: Pamatojoties uz datu subjekta sūdzību par iespējamiem SIA pārkāpumiem komerciālu paziņojumu sūtīšanā (nenodrošinot patiesu iespēju atteikties no to turpmākas saņemšanas), Inspekcija veica SIA tīmekļa vietnes pārbaudi.

- Tika konstatēts, ka SIA tīmekļa vietnēs tiek veikta datu apstrāde bez tiesiska pamata – nenodrošinot datu subjektiem iespēju piekrist/atteikties no atsevišķām sīkdatnēm (to veidiem, piemēram, reklāmas sīkdatnēm),
- kā arī norādot neprecīzu un patiesībai neatbilstošu informāciju Sīkdatņu politikā.
- Tika konstatēti vairāki VDAR un ISPL pārkāpumi.

Saņemot Inspekcijas informācijas pieprasījumu, SIA konstatētos pārkāpumus nekavējoties novērsa, ieviesa jaunu tehnisko risinājumu un pilnā apjomā sadarbojās ar Inspekciju

Korektīvais līdzeklis: brīdinājums

Datu valsts inspekcija

Klientu biometrisko datu apstrāde bez atbilstoša tiesiskā pamata

Būtība: Starptautiskās sadarbības lieta.

Sporta kluba klientu biometrisko datu (pirkstu nospiedumu izmantošana) apstrāde, lai ieietu sporta klubā.

Sporta klubs uzskatīja, ka ieguvis klientu piekrišanu pirkstu nospiedumu izmantošanai, jo šāda piekrišana izrietēja no sporta kluba un klienta līguma.

Tomēr Inspekcija norādīja, ka piekrišanai ir jābūt nepārprotamai un brīvi dotai – tā nevar būt sasaistīta ar līguma izpildes noteikumiem un pakalpojuma saņemšanas iespējām.

- Tika konstatēts: VDAR 5. panta a) apakšpunkta un VDAR 9. panta 2. punkta pārkāpums: neatbilstoša biometrisko personas datu apstrāde.

Korektīvais līdzeklis:

- Naudas sods – 5836,00 euro
- Pienākums pārtraukt pārkāpumu, dzēst iegūtos klientu biometriskos datus un turpmāk ievērot tiesiskā regulējuma prasības

Datu valsts inspekcija

Prettiesiska personas datu apstrāde valodu apguves tīmekļa vietnē

Būtība: Starptautiskās sadarbības lieta.

Tīmekļa vietnē tika piedāvāts pakalpojums – svešvalodu apmācība, kuras programmas ietvaros pēc reģistrācijas vietnē un samaksas veikšanas par izvēlēto programmu, pirms piekļuves apmācību kursa materiāliem, klientiem tika prasīts aizpildīt anketu, kurā jānorāda informācija par personas vārdu, uzvārdu, telefona numuru, e-pasta adresi, augumu, svaru, profesiju, dzimšanas datumu, dzimšanas vietu, dzīvesvietu un ārzemēs dzīvojošo radnieku skaitu.

Anketas aizpildīšana bija obligāts priekšnoteikums pakalpojuma saņemšanai, par ko klients jau bija veicis apmaksu.

Tika konstatēta pārmērīga personas datu kategoriju apstrāde, kas tika veikta vairākus gadus, un citi pārkāpumi (t.sk., mobilo tālruņu numuru iegūšana un izmantošana mārketinga vajadzībām bez piekrišanas iegūšanas)

Korektīvais līdzeklis: Naudas sods – 2600 euro

Datu valsts inspekcija

Prettiesiska personas datu apstrāde, piedāvājot papildus pakalpojumu

Būtība: starptautiskās sadarbības lieta.

Pārzinis, kas nodarbojas ar preču mazumtirdzniecību Baltijas valstīs, piedāvāja papildus pakalpojumu (preču piegādi uz mājām vai grāmatvedības attaisnojuma dokumentu), kura saņemšanai kā obligāts priekšnosacījums bija klienta kartes reģistrēšana, kuras laikā datu subjektam tika prasīti dažādi viņa personas dati – vārds, uzvārds, personas kods, dzimšanas datums (nerezidentam), saimnieciskās darbības veicēja reģistrācijas numurs, adrese un tālruna numurs.

- Personas dati bija jānorāda maksimālajā apmērā, kāds nepieciešams visu anketā minēto nolūku sasniegšanai. To iegūšanu pārzinis pamatoja ar datu subjekta piekrišanu piekrišanu.
- Inspekcija veica ilgstošu un visaptverošu pārbaudi, kuras ietvaros konstatēja, ka pārzinis šai datu apstrādei bija izmantojis neatbilstošu tiesisko pamatu – datu subjekta piekrišanu (VDAR 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts).

Inspekcija norādīja, ka piekrišana nevar tikt uzskatīta par brīvi sniegtu, ja tās nesniegšanas rezultātā pakalpojums vispār nevar tikt saņemts.

Korektīvais līdzeklis: naudas sods – 17 495,00 euro

Datu valsts inspekcija

Paldies par uzmanību!

